

Aan:
de gemeenteraad

Onderwerp:

Vaststellen spelregels de Rotterdamse Investeringsmotor:

Gevraagd besluit:

Samenvattend stellen wij u voor om de spelregels van de Rotterdamse Investeringsmotor vast te stellen.

Waarom dit voorstel?/Waarom nu voorgelegd?

Op 16 juni 2020 hebben wij u per raadsvoorstel geïnformeerd over het voornemen van het college om het Investeringsfonds Rotterdam (IFR) te vervangen door de Rotterdamse Investeringsmotor. Conform de wens van uw raad doet het College u met dit raadsvoorstel een voorstel voor de exacte uitwerking van de Rotterdamse Investeringsmotor en de daarbij te hanteren spelregels.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

Met dit voorstel wordt gevolg gegeven aan het amendement 'Spelregels Rotterdamse Investeringsmotor' (20BB9712), waarmee u ons verzocht een nadere uitwerking van de Rotterdamse Investeringsmotor (inclusief spelregels) ter besluitvorming aan uw raad te doen toekomen.

Toelichting:

Rotterdam is flink in ontwikkeling en dat resulteert ook in een grotere investeringsbehoefte. Niet alleen leidt een groei van de stad tot meer vraag naar maatschappelijke ondersteuning, zorg, sport, cultuur en recreatie, maar ook naar fysieke investeringen die de groei kunnen accommoderen en het letterlijk fysiek vormgeven. En juist om voldoende te kunnen inspelen op die investeringsbehoefte moet de gemeente niet alleen beschikken over de middelen die investeringen kunnen aanjagen, maar ook over de juiste instrumenten die enerzijds de dekking van investeringen faciliteren, en anderzijds bijdragen aan de instandhouding van het investerend vermogen. In het raadsvoorstel "Herijking Investeringsfonds Rotterdam: Oprichting van de Rotterdamse Investeringsmotor" (20bb007590) hebben wij u reeds geïnformeerd over de aanleiding voor een herziening van het IFR, de opgestelde criteria voor deze herziening en de onderzochte scenario's en conclusies die hebben geleid tot het voorstel voor de Rotterdamse Investeringsmotor. Aan de hand van deze verkenning zijn verschillende elementen van elkaar onderscheiden die een belangrijke functie bevatten in de Rotterdamse Investeringsmotor, namelijk:

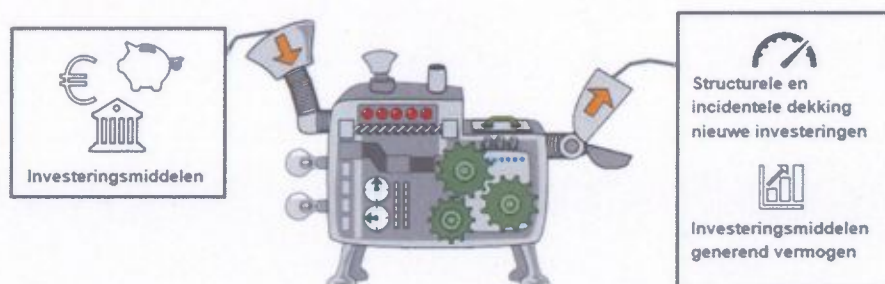
- Dat een uiteensplitsing naar type investering en daarbij horende lasten duidelijkheid schept en transparantie kan bieden, waarbij tenminste

onderscheid gemaakt moet worden in investeringen die leiden tot kapitaallasten, out-of-pocketuitgaven en kapitaallasten van financiële activa;

- De continuïteit het best geborgd kan worden door een combinatie van structurele en incidentele dekking zeker te stellen waarbij gesteld dient te worden dat de behoefte om incidentele middelen te blijven inzetten groot is en daarmee in de realiteit ook onvermijdelijk is;
- Dat het structureel dekken van rentelasten en afschrijvingslasten vooraf rust creëert, maar ook kan zorgen voor minder flexibiliteit;
- Indien investeringsmiddelen behouden blijven voor investeringen, dan komt dit het investerend vermogen ten goede en zorgt het ervoor dat ook in mindere tijden geïnvesteerd kan worden;
- Governance en kaders ingeregeld moeten worden om de kans op oneigenlijk gebruik te verkleinen zodat de Rotterdamse Investeringsmotor op de lange termijn niet alsnog onder druk komt te staan.

De bovenstaande conclusies hebben geleid tot een nieuw ontwerp van het IFR waarbij recht gedaan wordt aan de criteria die vooraf zijn opgesteld en de politiek bestuurlijke wensen die voortvloeien uit verschillende door de raad aangenomen moties en het coalitieakkoord. Het college heeft eerder, met steun van uw raad, voorgesteld het IFR te ontmantelen en te kiezen voor een nieuwe investeringsreservesystematiek: de Rotterdamse Investeringsmotor.

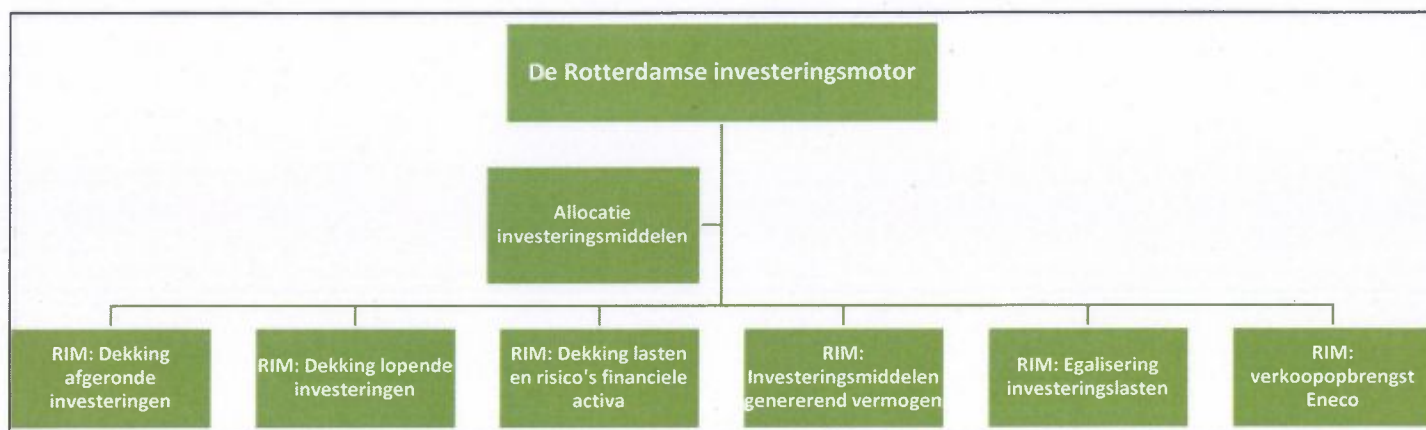

Figuur 1: Schematische weergave hoofdprincipes Rotterdamse Investeringsmotor

Verschillende elementen Rotterdamse Investeringsmotor

Basisprincipe van de Rotterdamse Investeringsmotor is dat de middelen die hierin worden gestort, na besluitvorming over een investeringsvoorstel worden verdeeld over de verschillende onderdelen waaruit de Rotterdamse Investeringsmotor is opgebouwd. Ieder onderdeel heeft een specifieke functie. Door deze functies van elkaar te scheiden ontstaat er meer transparantie. Verschillende typen investeringen kunnen vanuit de Rotterdamse Investeringsmotor van dekking worden voorzien, namelijk investeringen in materiële vaste activa (bruggen, wegen, parken, vastgoed, ICT-middelen e.d.), maar ook investeringen in financiële vaste activa (deelnemingen of fondsen). Daarnaast biedt de Rotterdamse Investeringsmotor ruimte om eventuele verschillen tussen investeringslasten en beschikbare dekkingsmiddelen te egaliseren, mogelijkheid om louter rente te genereren, maar ook ruimte om de verkoopopbrengst Eneco in onder te brengen. Elk onderdeel heeft eigen, unieke karakteristieken, waarbij de wijze waarop de investeringen gedekt worden verschilt. De onderstaande spelregels hebben met name betrekking op de technische werking van de Rotterdamse Investeringsmotor. Hoe uw raad beleidsmatig wenst om te gaan met investeringen is door uw raad vastgesteld in de Beleidsnota Investeren Rotterdam 2020.

Figuur 2: Schematische weergave indeling Rotterdamse Investeringsmotor naar type investering

RIM: Dekking afgeronde investeringen

Op het moment dat een investeringsproject in gebruik wordt genomen, wordt de investering geactiveerd en overgeboekt naar de balanspost materiële vaste activa. Vanaf dat moment wordt over het project afgeschreven en rente toegerekend. Deze afschrijvingskosten en rentelasten vormen samen de kapitaallasten en zijn een belangrijke vaste kostenpost binnen de begroting. De omvang van de jaarlijkse kapitaallasten wordt bepaald door: de hoogte van de investeringen, de termijn waarin het actief wordt afgeschreven en de methode van afschrijven (annuïtair of lineair). De Verordening Financiën Rotterdam 2013 stelt nadere regels over afschrijvingscomponenten en de afschrijvingstermijnen conform het BBV. Het gros van de investeringen die door de Rotterdamse Investeringsmotor gedekt zullen worden leiden tot structurele kapitaallasten.

In de dekking van deze projecten zijn de volgende categorieën te onderscheiden:

- Investeringsprojecten die gedekt worden uit de algemene dekkingsmiddelen voor nieuwe (onrendabele) investeringen;
  - Dekking voor de kapitaallasten is structureel geborgd en tevens beschikbaar voor de vervanging, restauratie of renovatie van de activa;
  - Mocht besloten worden om na het einde van de levensduur te huren, leasen of inkopen dan wordt het budget overgeheveld naar het beleidsinhoudelijke taakveld;
  - Mochten in enig jaar de investeringslasten hoger uitvallen dan geraamd dan zal dit knelpunt worden gedekt vanuit de equalisatiereserve.
- Investeringsprojecten die gedekt worden uit de opbrengsten wegens verkoop van deelnemingen of uit de reguliere toevoegingen aan de Rotterdamse Investeringsmotor;
  - Dekking voor de kapitaallasten is geborgd tot einde levensduur en niet beschikbaar voor de vervanging, restauratie of renovatie;
  - De volledige boekwaarde van de investering dient op moment van activeren in de Rotterdamse Investeringsmotor beschikbaar te zijn;
  - De rentelasten worden gedekt uit de bespaarde rente over de boekwaarde van de investeringen en de afschrijving wordt onttrokken aan de Rotterdamse Investeringsmotor.

RIM: Dekking lopende investeringen

Sommige lasten die gepaard gaan met investeringen worden niet geactiveerd op de balans en leiden tot zogenoemde out-of-pocketuitgaven. Indien de investering nog lopend is, is vaak ook nog niet te bepalen welk deel uiteindelijk geactiveerd zal worden en welk deel niet. Denk hierbij bijvoorbeeld aan bijdragen aan investeringen van derden, apparaatslasten of de inhuur van materieel en goederen. Ook investeringen die onder de activeringsgrens vallen worden gezien als out-of-pocketuitgaven. Deze uitgaven worden ineens bekostigd. Binnen deze cilinder vallen verschillende categorieën te onderscheiden:

- Investeringsen die gedekt worden uit de algemene dekkingsmiddelen voor nieuwe (onrendabele) investeringen en gedeeltelijk leiden tot out-of-pocketuitgaven;
  - Dekking is vooraf geborgd. Mocht in enig jaar de out-of-pocketuitgaven hoger uitvallen dan geraamd dan zal dit knelpunt worden gedekt vanuit de egaliseringsreserve.
- Investeringsen die gedekt worden uit de opbrengsten wegens verkoop van deelnemingen of uit de toevoegingen aan de Rotterdamse Investeringsmotor en gedeeltelijk leiden tot out-of-pocketuitgaven;
  - Dekking is vooraf geborgd, omdat de volledige boekwaarde van de investering beschikbaar moet zijn in de Rotterdamse Investeringsmotor bij het nemen van een investeringsbeslissing.
- Investeringsen die zijn toegewezen aan de Rotterdamse Investeringsmotor, maar niet geactiveerd kunnen worden en volledig als out-of-pocketuitgave opgenomen worden.
  - Dekking is vooraf geborgd, omdat de volledige boekwaarde van de investering beschikbaar moet zijn in de Rotterdamse Investeringsmotor bij het nemen van een investeringsbeslissing.

Zodra een investering is afgerond zal deze, inclusief de daarvoor beschikbare middelen, worden overgeheveld naar de reserve "RIM: afgeronde investeringen".

RIM: Dekking lasten en risico's financiële activa

Bij financiële activa gaat het om activa die een financiële waarde of een financieel bezit vertegenwoordigen, alsmede de bijdragen in activa van derden. De BBV geeft een brede uitleg over wat er onder financiële activa kan worden verstaan. In deze notitie beperken wij ons echter tot de financiële activa die leiden tot een kapitaalverstrekking aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen of overige verbonden partijen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de oprichting van een extern fonds, bijdrage aan een bestaand fonds of deelneming door aanschaffen van aandelen. In sommige gevallen is het ook mogelijk om dekking te bieden voor verstrekte leningen. Deze kapitaalverstrekkingen leiden in budgettaire zin tot kapitaallasten en een risicoreservering om eventuele afwaarderingen te kunnen opvangen.

- De dekking van de kapitaallasten en risicoreservering van financiële activa zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Door de volledige boekwaarde van het activum vooraf te reserveren in een reserve zijn beiden namelijk geborgd. De bespaarde rente over de boekwaarde dekt de kapitaallasten van het activum en de boekwaarde in de reserve dekt eventuele verliezen of afwaarderingen.

RIM: Investeringsmiddelen genererend vermogen

Een van de grote voordelen van het IFR was het feit dat deze rente genereert die ingezet kan worden voor nieuwe investeringen. Door een hoofdsom in een reserve te beklemmen kunnen structureel investeringsmiddelen worden gegenereerd. Deze rentebaten dienen ter versterking van het investerend vermogen of ter ondersteuning van het dekken van nieuwe investeringen. Hoe hoger de rente, hoe aantrekkelijker het kan zijn om een bedrag in deze cilinder onder te brengen. Of van deze functie gebruik wordt gemaakt, is afhankelijk van politiek-bestuurlijke besluitvorming.

RIM: Egalisering investeringslasten

Indien het gemeentebestuur investeringsbesluiten neemt, is nog onduidelijk hoe de investeringslasten worden gespreid over de afzonderlijke begrotingsjaren. Worden de investeringen gedekt uit de groei-met-groei-middelen, dan is bovendien nog onzeker of de verwachte omvang van deze middelen daadwerkelijk gerealiseerd wordt. Om te voorkomen dat deze onzekerheden uitmonden in een begrotingsknelpunt, worden eventuele verschillen tussen de investeringslasten en hun dekkingsmiddelen verevend via deze egaliseringsreserve.

RIM: Verkoopopbrengst Eneco

Om inzicht te houden in het verloop van de verkoopopbrengst Eneco is deze opbrengst in een separate reserve gereserveerd. Zodra een investeringsbeslissing door de raad genomen is zullen de daarbij horende middelen naar de juiste reserve in de Rotterdamse Investeringsmotor worden overgeheveld. Hierdoor is het ook voor u als raad mogelijk om op een transparante en overzichtelijke wijze inzicht te krijgen en te houden in de besteding van de verkoopopbrengst, maar ook de stand van zaken van de investeringen en daarbij horende budgetten zich in tijd ontwikkeld. De specifieke kaders voor de aanwending van de verkoopopbrengst worden separaat door uw raad vastgesteld.

Tot slot

In de voorjaarsnota, de begroting en de jaarstukken wordt u geïnformeerd over het verloop en de stand van de Rotterdamse Investeringsmotor en de verschillende onderdelen waaruit deze is samengesteld.

Spelregels voor voeding

- De Rotterdamse Investeringsmotor is gevormd vanuit de gedachte bezit voor bezit;
- Voor de voeding van de Rotterdamse Investeringsmotor wordt jaarlijks op rekeningbasis aan de allocatiereserve toegevoegd:
  - de opbrengsten wegens verkoop van deelnemingen, na aftrek van verkoopkosten, boekwaarde en eventuele reservering i.v.m. derving van wegvallende dividenden, indien het financieel beeld dit toelaat;
  - incidentele superdividenden, deze meeropbrengsten zijn niet te voorzien en kunnen derhalve ook niet worden begroot. Mochten dergelijke meeropbrengsten zich voordoen maakt de Raad, na een voorstel van het College, de afweging hoe die worden ingezet;
  - de bespaarde rente over de Rotterdamse Investeringsmotor;
  - de bespaarde rente die resteert na aftrek van de middelen die benodigd zijn voor investeringsruimte voor nieuwe (onrendabele) investeringen;
  - de algemene dekkingsmiddelen voor nieuwe (onrendabele) investeringen, voor zover de investeringen volgen uit de LTIP of vanuit haar aard passen in de Rotterdamse Investeringsmotor;
  - de netto-intensiveringsreeks zoals toegevoegd werd aan het Investeringsfonds Rotterdam;
- Voor de voeding van de Rotterdamse Investeringsmotor wordt jaarlijks vanuit de allocatiereserve op rekeningbasis aan de verschillende reserves toegevoegd:
  - De boekwaarde van de investering als dit vanwege de werking van toepassing is;
  - De bespaarde rente die benodigd is om de rentelasten te dekken, indien de bespaarde rente over de boekwaarde hoger is dan de rentelasten blijven deze middelen in de allocatiereserve beschikbaar.

Spelregels voor de betrokkenheid van Gemeenteraad

- De Rotterdamse Investeringsmotor is comptabel technisch gezien een samenstelling van verschillende bestemmingsreserves. Dat betekent dat uw raad op grond van het budgetrecht alle toevoegingen, als onttrekkingen autoriseert;
- Dit budgetrecht heeft betrekking op alle toevoegingen en onttrekkingen aan de Rotterdamse Investeringsmotor, uitgezonderd de verschuivingen tussen de verschillende reserves zodra uw raad een investeringsbeslissing genomen heeft;
- Bij de voorjaarsnota en begroting doet het College een voorstel welke middelen kunnen worden toegevoegd of vrijgemaakt binnen de Rotterdamse Investeringsmotor;
- Er kunnen altijd omstandigheden voordoen die afwijking van de spelregels rechtvaardigen, in dat geval wordt dit ten alle tijden expliciet in een apart raadsvoorstel voorgelegd aan de raad.

Het bijbehorende ontwerpbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

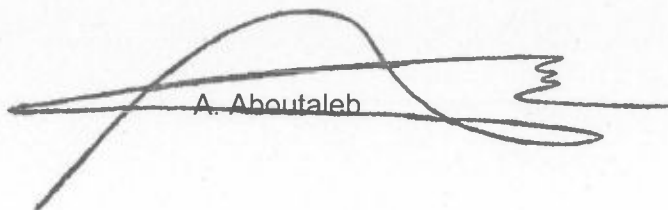
De secretaris,

V.J.M. Roozen

De burgemeester,

A. Aboutaleb

Ontwerpbesluit

De raad van de gemeente Rotterdam,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 13 oktober 2020;

gelet op de wens om de Rotterdamse Investeringsmotor te implementeren;

besluit:

1. Vaststellen van de spelregels van de Rotterdamse Investeringsmotor met betrekking tot de werking, voeding, onttrekking en betrokkenheid van de Gemeenteraad bij de Rotterdamse Investeringsmotor.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van

De griffier,

De voorzitter,

